

Ladislav Babić

Pometanje pod tepih

„Ljudi stvaraju svoju vlastitu povijest, ali ne baš onako kako žele, uz okolnosti koje sami nisu izabrali, nego u neposredno postojećim uvjetima, danim i prenošenim iz prošlosti. Tradicija svih mrtvih generacija kao noćna mora pritišće umove živih.“, ([Marx](#), „18. brumaire Louisa Bonaparte“), no kako izgleda, još jače im umove pritiskaju vlastit zločini, toliko da ne umiju o njima ni razmišljati a kamoli iznijeti na javu, čak i ako sami nisu počinitelji. Nama, na prostorima bivše države, je to isuviše poznato, pa ću izostaviti domaće teme. Prisjetit ćemo se par epizoda iz povijesti toliko nam žuđene „uzorite“ demokracije kapitalističkog Zapada, o kojima se puno ne raspravlja. U jednom [eseju](#) (*„Kako je neoliberalizam proizveo Trumpa“*), poznati poljski sociolog [Zygmunt Bauman](#) analizira uloge „bogom danih“ lidera, u svijetlu pojave budućeg američkog predsjednika *Donald* *Trumpa*, (kao i *Orbana Kaczynskog*, *Ficoa*) - koristeći za to primjere *Hitlera* i *Staljina* – koji krdu što jedva čeka jakog predvodnika, nameću vlastitu volju kao uporište i legitimni, bespogovorni stav koji neupitno treba slijediti. Intrigantan je odlomak:

„Još dobro pamtim stvari kojih se danas seća mali i s prolaženjem vremena sve manji broj ljudi: sećam se reči koje je Nikita Hruščov upotrebio da opiše moralno slepilo i nečovečnost kada je najzad odlučio da javno raskrinka i osudi zločine sovjetskog režima da se takvi zločini ne bi ponovili: nazvao ih je „skretanjima i greškama“ koje je počinio Josif Staljin u procesu inače uspešnog sprovođenja

jedne suštinski zdrave, ispravne i duboko moralne politike. U Hruščovljevim višesatnim govorima nije sa našlo mesta ni za trunku sumnje da je morala postojati nekakva dublja nepravda, neljudskost i zloćudna izopačenost koja je tu politiku trovala od samog početka i – u odsustvu mehanizama kontrole i revizije – nužno vodila u užase koji su naknadno osuđeni i odbačeni. Normalnost sistema je očuvana, počinjene greške su delo samo jednog čoveka, možda u saradnji sa još nekolicinom, koji se takođe mogu imenovati."

Riječi se odnose na tzv. "[Tajni referat Nikite Sergejeviča Hruščova](#)" sa 20. kongresa KPSS, kojim je najavljen raskid sa staljinizmom, i raskrinkani masovni zločini počinjeni za vrijeme *Staljinova* vodstva komunističke partije. Referat je bio prokrijumčaren na *Zapad*, a i u nas postoji knjiga ovog naslova, dok na internetu - čini se - nema fajla na našem jeziku. Naravno da *Staljinova*, a i njegovih sljednika, politika nije bila "*suštinski zdrava, ispravna i duboko moralna*", a ostavit ćemo se i nekih neosnovanih *Baumanovih* primjedbi na cijeli referat, koje nedovoljno obrazovanom čitatelju ogađuju cijelu socijalističku ideju kao zločinačku, čemu svakako nije tako. Zadržat ću se na primjedbi iz citata: *što je tu politiku "u odsustvu mehanizama kontrole i revizije – nužno vodila u užase"*? Tu dolazimo do *Baumanove*, što me toliko ne zanima koliko *slijepa pjega* zapadnih prodavača i prozapadnjačkih kupaca njihove demokracije. O poljskom sociologu ipak još malo, da bi nam postali jasniji (pod)svijesni motivi koji uzrokuju promjene svjetonazora, kombinirano sa zapostavljanjem jednih na račun eksponiranja drugih činjenica.

Kako je godine 1968. emigrirao u *Izrael* a potom radio kao profesor *Univerziteta u Leedsu*, postaje jasnije zašto je "*njegov ugled naglo porastao*". Na *Zapadu* je neprestano rastao ugled prebjeglih *disidenata s Istoka*. Vjerojatno je i emigracija utjecala na promjenu ideološke vizure *Baumanove*, jer često uvjereni komunisti postaju još ljući antikomunisti. Nije bez vruga misao *Vaclava Havela* da su „*od komunista gori... samo antikomunisti*“. Preobraćenici su uvijek rigidnije pravovjerni od iskonskih zastupnika ideja, napose svjetonazora. U svakom čovjeku, ma bio on najviših moralnih kvaliteta, moguće je pronaći elemente kojih se on najradije ne bi prisjećao. Tako je, primjerice, [Bertrand Russel](#) – čuveni matematičar, filozof, dobitnik *Nobelove nagrade za književnost*, humanist i aktivist za nuklearno razoružanje - neposredno nakon *2.svjetskog rata* (navodno?) predlagao da se protiv *Sovjetskog saveza* primjeni nuklearni napad, dok ovaj još

nije došao u posjed "*atomske bombe*". *Bauman* je, po vlastitom priznanju, bio pripadnik sovjetski kontrolirane *Prve poljske armije* u *Sovjetskom savezu*, kamo je pobjegao pred *Hitlerovim* napadom na *Poljsku*. Od 1945. do 1948. radio je kao doušnik za vojne obavještajne službe,

"...međutim, priroda i obim njegove saradnje ostaju nepoznati, kao i tačne okolnosti pod kojima je ukinuta. U intervjuu u The Guardian, Bauman, potvrdio da je bio posvećeni komunista tokom i posle Drugog svetskog rata i nikada nije krio tajnu o tome. Priznao je, međutim, da je ulazak u vojnu obavještajnu službu sa 19 godina bila greška iako je imao "dosadan" kancelarijski posao i ne seća se informisanja o svakome."

Slično „zaboravu“ hrvatskih političara, koji se „ne sjećaju“ ni zločinstava u kojima su i sami sudjelovali. I najveće među nama ponekad, tijekom njihove karijere, zapadne mentalno sljepilo. Valja tolerirati činjenicu da ljudi s vremenom mogu stubokom mijenjati stavove; neki iskreno, temeljem novostečenih spoznaja i uvida u prirodu stvari, a drugi naprosto licemjerno se prilagođavajući okolnostima. Ima i onih koji od prve vide "*da je Zemlja okrugla*", pa im – uz ličnu satisfakciju i zadovoljstvo što to konačno svi uviđaju - nelagodu stvara spoznaja da ih zakašnjeli umovi potiskuju u promoviranju istine. Uvijek ostaje sumnja jesu li to njihovi iskreni, ili samo prigodni nazovištovatelji, koristeći je tek za prilagodbu novim okolnostima. To je, svakako, problem svih generacija.

Uobičajilo se isticati u prezentiranom citatu spomenute primjere, većinom kako bi se izjednačili nesvodivi sustavi; realno opstojeći povijesni fašizam (s tendencijom suvremenih klizanja prema njemu) i socijalizam, koji kao ostvarena humanistička ideja nikada i nigdje još nije postojao. Velike ideološke borbe ne započinju mali ljudi zbog dosade života, već bivaju u njih uvučeni poradi nespojivosti istoga s ljudskim dostojanstvom. Kao što se ne može reći da su svi zločini isti (sem u čisto sterilnom, formalnom smislu, lišenom konteksta i okolnosti u kojima su počinjeni), tako ni sve ideološke vođe ne možemo izjednačiti okačivši o njih krime podjednake krivice za bezbrojne patnje i smrti. Posebno ne možemo apriorno, zločine i pogreške u ostvarivanju velikih društvenih projekata za koje ne snose samo oni odgovornost, olako projicirati na teorijske postavke sustava. Dosta takvih stremljenja prisutno je i u našoj regiji; čini se da je od (ne)svijesnih

manipulacija povijesnim zbivanjima izuzetno teško pobjeći. Shvatljivo, ali ne i opravdano, znamo li da ljudi povijest zajednice nekritički sagledavaju kroz prizmu vlastite i prošlosti najbližih, a subjektivne im procjene pretežu pred objektivnim sagledavanjima. Koja su im onemogućena zarad intelektualnih nesposobnosti, manjka obrazovanja, emocionalnih blokada racionalnog razmišljanja, ili nedostupnošću podataka, koji još dugo nakon zbivanja i smrti izravnih učesnika bivaju tajeni od nemoralnih adepata potonjih. No, prijedimo konačno na primjere, padajuće na slijepe pjege analitičara ili njihovih čitatelja, koji od siline prezentiranih hitlerovskih i staljinističkih strahovlada ne vide tamne mrlje demokracije podmetane im u neupitnom blještavilu.

U demokratskom "uzoru" – državi izrođenih demokratskih principa, ako u njih sem izbornog modela i "slobodnog" tržišta ubrojimo i etičke humanističke postavke – od kraja četrdesetih do kraja pedesetih godina prošlog stoljeća, vladala je antikomunistička histerija poznata kao [makartizam](#):

"Tokom ere makartizma, nakon Drugog svetskog rata, na hiljade Amerikanaca su bili optuženi da su komunisti ili simpatizeri komunista, i bili podvrgnuti agresivnim istragama i saslušanjima pred vladinim ili privatničkim odborima, panelima, komitetima i agencijama. Glavna meta ovih sumnjičenja su bili zaposleni u državnom sektoru, u sektoru industrije zabave, prosvetari i sindikalni aktivisti. Sumnje su često uzimane u obzir uprkos nedovoljnim ili sumnjivim dokazima, a nivo pretnje koju su predstavljali stvarni ili navodni levičarski stavovi i aktivnosti je često značajno preuveličavan. Mnogi ljudi su ostali bez posla, uništene su im karijere, pa čak su i zatvarani. Većina ovih kazni je došlo nakon presuda koje su kasnije ukinute, zakona koji su kasnije proglašeni neustavnim, otkaza iz razloga koji su kasnije proglašeni protivzakonitim ili podložnim tužbi, ili vanpravnih procedura koje su posle smatrane pogrešnim."

Histerija, pod vodstvom prononsirano antikomunističkog senatora Josepha McCarthy-ja – u povijesti Sjedinjenih država poznata kao "Druga crvena trava" - dovela je do emigracije mnogih poznatih intelektualaca, Nobelovaca, umjetnika, režisera, znanstvenika, glumaca i ine intelektualne elite, a na tisuće života je upropašteno prijavama doušnika, stvaranjem "crnih listi" uz učešće FBI-a, hapšenjima, suđenjima s namještenim dokazima, lažnim svjedocima, i sličnim

"demokratskim" smicalicama (vidi li netko sličnosti sa staljinističkim metodama?), tako da ljudi nisu mogli nalaziti posao ili su ga bili prinuđeni obavljati pod lažnim imenima, dok u javnosti bijahu prokazani kao "crveni" – neprijatelji države i demokracije. Drama "[Vještice iz Salema](#)", američkog književnika *Arthura Millera*, metaforički progovara o tim vremenima. Istina, nije bilo masovnih egzekucija kao u *Sovjetskom savezu*, ako to vrle demokrate može utješiti, no – jeli se netko zapitao dali "je morala postojati nekakva dublja nepravda, neljudskost i zloćudna izopačenost koja je" američku politiku trovala od samog početka, još tamo od [intervencije](#) protiv snaga *Oktobarske revolucije*, do dana današnjeg izražena u obliku više ili manje – u skladu s potrebama – izrazitog antikomunizma? Može li ga primjer više no polustoljetne *blokade Kube* nagnati da razmišlja o tome? Kakva je to "zloćudna izopačenost" otela zemlju *američkim Indijancima*, decimirala ih skoro do istrebljenja, a potom strpala u rezervate da žive od bjelačke milosti?

Mislite li da su takovrsna nasilja samo davno minula prošlost, povijest koju kao *silovanu učiteljicu života* treba što dublje zakopati pod zemlju, da joj pouke ne bi ometale našu duboko uspavanu savjest, ipak ste se grdno [prevarili](#):

"...u periodu od 1935.-1975. 63 tisuće ljudi je sterilizirano u Švedskoj, bez njihova odobrenja. Da dobro ste pročitali, Švedska za koju mnogi smatraju kako je jedna od najsocijalnijih i demokratskih država na svijetu, je primjenjivala iste zakone i nečovječnosti na mentalno zakinutim ljudima kao i nacistička Njemačka i to sve do 1975... Australija je sve do 2003. godine masovno prakticirala sterilizaciju mentalno zakinutih, no tu je praksu i te kako primjenjivala na autohtono stanovništvo naročito početkom XX vijeka, čak su i otimali djecu od domorodaca i predavali ih na skrb bijelcima kako bi zatrli njihovu kulturu i običaje. Danas Australija primjenjuje tu praksu na slučajeve krajnje mentalno oštećenih osoba i naravno tu su obvezatni abortusi kod slučajeva kada se uspostavi da je fetus fizički retardiran."

Ostale primjere masovnih sterilizacija nepoćudnog (najčešće mentalno zaostalog) stanovništva, pripadnika nepoželjnih etnija, ili zbog kontrole demografskog prirasta, u *SAD, Švicarskoj, Indiji, Kini, Čehoslovačkoj* i suvremenoj *Češkoj*, te inim državama koje svojom „demokracičnošću“ vitlaju kao zastavama pred očima hipnotiziranih žitelja svijeta, možete pronaći na prethodnom linku ili drugim

internetskim stranicama. Neki slučajevi protežu se i u tekuće stoljeće. Koja je "neljudskost i zloćudna izopačenost" politike, ove države tjerala na slične postupke, istovremeno ih tajeći od svoje i svjetske javnosti? Ili su to problemi druge, čak i treće ili n-te vrste, s obzirom na idilu demokratskog pejzaža ovih zemalja koja se podastire javnosti? Pejzaža, koji se kao obećana zemlja nastoji uvaliti umjesto "sovjetskog, boljševičkog barbarizma", na što bi – treba priznati – većina stanovništva učas pristala, jer koga "jebe" sudbina nekog steriliziranog idiota ili Romkinje, spriječene u rađanju "demokratskom sustavu" nepoželjnog poroda? Nije ovo apologija preživjelom sovjetskom i propalim realsocijalističkim (pa i jugoslavnskom, koji baš i nije bio primjerljiv) sistemu, nego tek upozorenje da riječ demokracija, u ustima gospodara sustava može biti šarena laža kojom zaluduju stanovništvo. I takva kakva jeste, ona je samo formalna, bez drugih komponenti (u sinergiji s humanizmom) koje bi je učinile zaista suštinskom.

Vlasti, jednog drugog "uzora" svjetske demokracije, ne da su samo potisnule starosjedioce, otele im zemlju i svele ih na bića između životinja i ljudi, već su im tijekom prošlog stoljeća "zakonito" [otimale djecu](#):

"Australске vlasti ispričale su se jedanaest godina nakon što je nacionalna istraga provedena 1997. utvrdila je da su mnoga djeca, koja se nazivaju australskom ukradenom generacijom, bila istrgnuta iz obiteljskog okruženja i stoga trpjela dugoročne psihološke poremećaje. Smatra se da je od 1910. pa sve do 1970-ih godina oko 100.000 djece, uglavnom iz miješanih veza oduzimano roditeljima, u skladu s tada važećim federalnim zakonima temeljenima na premisli da su Aboridžini loša rasa i da je humana alternativa spasiti djecu iz njihovih ruku."

Zašto baš iz miješanih brakova? Za pretpostaviti je kako su se vlasti vodile idejom, da "polubijela" djeca imaju – za razliku od "čistih" domorodaca – još neku "šansu" da "pobijele", i tako uđu u sklop „elitnih“, "civiliziranih" stanovnika neciviliziranog kontinenta. I dok se aboridžinskom teniskom šampionkom ([Evonne Goolagong](#)) mahalo pred svijetom kao simbolom moderne, demokratske države, daleko od javnosti se temeljito provodila diskriminacija njenih etničkih rođaka, za ispriku kojeg djelovanja se trebalo čekati sve do početaka ovog vijeka. *Australске vlasti* (lijevog centra) ispričale su se starosjediocima tek jedanaest godina nakon objave spomenutog izvještaja, jer to dotadašnja konzervativna vlada nije htjela

učiniti! Spomenuta tenisačica bila je predmet diskriminacija čak i na svjetskoj razini, od strane *Svjetske teniske asocijacije (WTA)*, s obzirom da:

"kompjutersko računanje bodova, koje je započeto 1973. godine, nije uključilo Gulagong u teniserke koje su nekada bile na prvom mestu ove liste, sve do 2007. godine. U decembru 2007, utvrđeno je da je Ivon Gulagong bila prva teniserka planete 1976. godine..."

Učešća sličnih *"standardnih svijeća"* svjetske „demokratske“ civilizacije u ratnim pokoljima širom svijeta, mogu izazvati tek cinični komentar kako su sovjeti barem pobijali *"svoje"*, što je osnova lažnog morala pošemerenih liferanata, kojim implicitno pravdaju svoja ubilačka djelovanja. Oni ne ubijaju *"svoje"*, a *"drugi"* nisu ni važni ako ih tamanimo u vlastitom interesu. Jasno, prema sovjetima, taj lažni moral izgledao je sasvim drukčije. Jednima i drugima nikako - koliko god na evolucijskoj ljestvici odmakli (po svom uvjerenju) od primatskih praroditelja – ne ulazi u glavu da nema *"njihovih"* i *"naših"*, jer svi smo samo ljudi, što za njih baš i nije izvjesno. „*Gens una sumus*“, rekli bi oni koji, za razliku od političara, šah igraju samo drvenim figurama. Pa, koja je to *"neljudskost i zloćudna izopačenost"* politike, ove *"civilizacijske standarde"* tjerala na slične postupke, bilo bi ne samo interesantno, već i egzistencijalno važno doznati.

23.12.2016.g.

PR

DIOGEN pro kultura

<http://www.diogenpro.com>